

Public Administration
Paper III
लोक प्रशासन
प्रश्नपत्रिका III

Time Allowed : 2½ Hours]

[Max. Marks : 200

Instructions : This paper has **four (4)** Sections. Each section has its own separate instructions regarding the length of the answer, the choice of questions, and the marks assigned to each question to be answered. There are totally **19** questions to be answered. Maximum marks are **200**.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **चार (4)** भाग आहेत. प्रत्येक भागात त्या भागाच्या स्वतंत्र सूचना दिल्या आहेत. त्यात उत्तराची अपेक्षित लांबी, प्रश्नाची निवड व प्रत्येक प्रश्नाला असलेल्या गुणांविषयी माहिती आहे. एकूण **19** प्रश्नांची उत्तरे देणे आवश्यक आहे. कमाल गुण **200** आहेत.

SECTION I
(विभाग I)

Instructions :

- (a) The question in this is an **essay** type.
- (b) The candidate is expected to attempt **two** from the given internal choices.
- (c) The essay should be limited to **500** words.
- (d) The essay carries **20** marks.

सूचना :

- (a) ह्या विभागामधील प्रश्न **निबंध** स्वरूपाचा आहे.
- (b) उमेदवाराने अंतर्गत विकल्पांमधून **दोन** विषय निवडावयाचा आहे.
- (c) निबंधाची शब्द-मर्यादा **500** शब्द आहे.
- (d) निबंधाचे गुण **20** आहेत.

Write an essay on the following :

खालील विषयावर निबंध लिहा :

1. Development Strategy and Sustainable Development.
विकास नीति आणि शाश्वत विकास.

Or
(किंवा)

Changing Administrative Culture.
बदलती प्रशासकीय संस्कृती.

SECTION II

(विभाग II)

Instructions :

- (a) This section consists of **5** Electives.
- (b) Each elective has **three** questions.
- (c) Each answer should be limited to **300** words.
- (d) Each question carries **15** marks.
- (e) The candidate has to attempt **all three** questions from any **one** of the electives.

सूचना :

- (a) ह्या विभागात **5** ऐच्छिक घटक आहेत.
- (b) प्रत्येक ऐच्छिक घटकांमध्ये **तीन** प्रश्न आहेत.
- (c) प्रत्येक उत्तराची शब्द-मर्यादा **300** शब्द आहे.
- (d) सर्व प्रश्नाला **15** गुण आहेत.
- (e) उमेदवाराने कोणत्याही **एका** ऐच्छिक घटकामधील **सर्व तीन** प्रश्न सोडवावयाचे आहेत.

Elective I

3. Critically examine institutional arrangements for Policy-making in India.
भारतातील धोरण निर्धारणात संस्थात्मक व्यवस्थेचे टीकात्मक परीक्षण करा.
4. Explain the systems approach of policy process.
धोरण प्रक्रियेचा व्यवस्था दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
5. How is educational policy framed in India ?
भारतात शैक्षणिक धोरण निर्मिती कशी केली जाते ?

Elective II

3. Discuss the role of voluntary organisations and community resources in tribal development.
आदिम जमात विकासामध्ये स्वयंसेवी संघटना आणि सामुहिक संसाधनाच्या भूमिकेची चर्चा करा.
4. Explain the problems and challenges before Gadge Maharaj Gram Nirmal Yojana.
गाडगे महाराज ग्राम निर्मल योजनेपुढील समस्या आणि आव्हाने स्पष्ट करा.
5. Examine the impact of technology on social change.
सामाजिक परिवर्तनावरील तंत्रज्ञानाचे प्रभावाचे परीक्षण करा.

Elective III

3. Justify disinvestment as a tool of economic development.
'निर्गुतवणुक' आर्थिक विकासाचे साधन मानले जाते – यथोचित कारणे द्या.
4. Comment on the main features of New Economic Policy.
नव-आर्थिक धोरणाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांवर भाष्य करा.
5. What are the features of a Corporation ?
निगमांची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत ?

Elective IV

3. Identify the problem areas in Rural Development Administration regarding funding of programmes ?
कार्यक्रमाच्या निधीसंबंधी ग्रामीण विकास प्रशासनातील समस्या कोणत्या निश्चित करा ?
4. Examine the problems and challenges in Urban local administration regarding the recruitment of personnel.
नोकर भरतीसंबंधी शहरी स्थानिक प्रशासनातील समस्या आणि आव्हानांचे परीक्षण करा.
5. Discuss the organisation and working of the State Election Commission.
राज्य निर्वाचन आयोगाची संघटन आणि कार्यप्रणाली यांची चर्चा करा.

Elective V

3. Trace the evolution of the philosophy of Community Development Movement in India.
भारतातील सामुहिक विकास चळवळीच्या तत्त्वज्ञानाच्या विकासाचे विवरण करा.
4. "The state needs to change its traditional approach to State-Local Government relationship." Comment.
"राज्यांनी, राज्य-स्थानिक शासन संबंधीचा पारंपारीक दृष्टिकोन बदलण्याची आवश्यकता आहे."
भाष्य करा.
5. Can Integrated Development of Small and Medium Towns (IDSMT) solve the problem of growing cities ?
लहान आणि मध्यम शहर एकात्मिक विकास कार्यक्रमाच्या माध्यमातून शहर विस्ताराची समस्या सोडविली जाऊ शकते काय ?

3.

SECTION IV
(विभाग IV)

Instructions :

- (a) Read the following passage and attempt all the **five** questions.
- (b) Each question carries **5** marks.
- (c) Each answer should be limited upto **30** words.
- (d) **All** questions are compulsory.

सूचना :

- (a) खालील परिच्छेद वाचा आणि त्यावरील सर्व **पाच** प्रश्न सोडवा.
- (b) प्रत्येक प्रश्नाला **5** गुण आहेत.
- (c) प्रत्येक उत्तराची शब्द-मर्यादा **30** शब्द आहे.
- (d) **सर्व** प्रश्न अनिवार्य आहेत.

‘Creative Experience’ made its appearance in 1924. Follett was now recognising with greater clarity the critical role of the leader (which means, the manager or the administrator) in cultivating the kind of constructive change that could lead to popular government. ‘Creative Experience’ brings into focus the problem of conflict in organisation. Traditionally, conflict has been perceived to be wasteful and harmful. Follett regards conflict as “not necessarily a wasteful on track of incompatibilities, but a normal process by which socially valuable difference register themselves for the enrichment of all concerned”. Follett describes conflict as a process in which differences do occur, but avers that the resolution of such conflicts should be undertaken constructively in order to realise organisational goals. Follett suggests three ways for resolution of conflict : domination, compromise and integration.

Domination obviously, is a victory of one side over the other. This is the easiest way of conflict resolution but it is convenient only for the moment and no more. The second way of conflict resolution is compromise in which each side gives up a little in order to secure peace. The most satisfactory way of conflict resolution, according to Follett, is integration, which means the finding of a solution in which aspirations of both sides find a place and either side gives up a little, but both sides gain as a result. In Follett’s words, “the first rule for obtaining integration is to put your cards on the table. Face the real issue, uncover the conflict, bring the whole thing into the open.”

सृजनशील अनुभवाची संकल्पना प्रथम 1924 मध्ये पुढे आली. फॉलेट आता नेतृत्वाची (व्यवस्थापक किंवा प्रशासक) भूमिका अधिक सुस्पष्ट करून त्यामधून लोकांवरती शासनाकडे नेणारा सृजनशील अनुभव निर्माण करण्याच्या विषयी विचार करते. सृजनशील अनुभवाचा रोख संघटनेमधील

18. What are the limitations of Domination and Compromise as methods of 'Conflict Resolution' ?
वचस्व आणि तडजोड या संघर्ष सोडवण्याच्या पद्धतींच्या मर्यादा सांगा.

19. State the role of an Administrator in constructive change.
रचनात्मक परिवर्तनात प्रशासकाची भूमिका सांगा.

AUG - 21311/III

ROUGH WORK

AUG - 21311/III

ROUGH WORK

AUG - 21311/III

ROUGH WORK